

Liikenne- ja viestintäministeriö
Tomi Lindholm
tomi.lindholm@lvm.fi

LVM/1024/03/2015

Kaakon Viestinnän lausunto postilain uudistamisen arviomuistiosta

Kaakon Viestintä kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön laatimasta postilain uudistamista koskevasta arviomuistiosta.

Liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistio on kirjoitettu pitkälti Posti Oy:n liiketoiminnan näkökulmasta. Siinä ei tarkastella avoimesti kansalaisten perustarvetta postin jakelulle, vaan tarkastelukulmana on Posti Oy:n kyky tuottaa näitä palveluita. Läh-
tökohtana tulisi olla arvio kansalaisten tarpeesta postin jakamiselle tulevaisuudessa sekä näiden tarpeiden täyttämisen varmistaminen.

Kaakon Viestinnällä on postin perusjakelussa noin 13 000 kappaletta tilattavia sanomalehtiä. Lehtien tilaajat asuvat joko haja-asutusalueilla tai levikkialueen ulkopuolella. Postin jakelupäivien vähentäminen nykyisestä viisipäiväisyydestä uhkaa näiden henkilöiden vapautta tiedonsaannissa ja jopa heidän sananvapauttaan. Digitaaliset ratkaisut jakelun korvaamisessa ovat osalle aito vaihtoehto, mutta Kaakon Viestinnänkin asiakaskunnasta haja-asutusseudulla merkittävä osa asuu edelleen alueilla, joilla ei ole riittäviä tietoliikenneyhteyksiä digitaalisten ratkaisuiden käyttämiseen. Myös esimerkiksi vanhusten erilaiset tarpeet tässä tulisi huomioida. Kaakon Viestintä lähtee siitä että asiakkaalla tulisi itsellään olla vapaus valita, missä muodossa hän sanomalehdet ja uutissisällöt haluaa kuluttaa.

Postilain kokonaisuudistuksella ei saa siis vaarantaa kansalaisten peruspalveluiden saatavuutta. Jakelupäivien leikkaaminen heikentäisi kansalaisten asuinpaikasta riippumatonta tasaveroista tiedonsaantimahdollisuutta. Haja-asutusalueilla viisipäiväinen jakelu on tärkeä myös muiden palveluiden säilyttämisen kannalta. Päivittäinen jakeluverkko tukee maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä ja erityisesti ikääntyvän väestön tarvitsemien palveluiden tuottamista.

Volyymien pienentyessä viisipäiväinen jakelu on mahdollista turvata jakeluita tehostamalla ja yhdistämällä. Postilainsäädännön tulisi tukea tätä kehitystä sallimalla erilaiset yhteistyömuodot jakeluyritysten välillä. Taajamissa olisi kilpailun lisäämisen ohella edistettävä perusjakelun ja sanomalehtien varhaisjakelun yhdistämistä yhdeksi jakokierrokseksi. Tarvittaessa valtion on myös varauduttava osoittamaan budjettirahoitusta haja-asutusalueiden jakelun turvaamiseksi esimerkiksi suoraan tilaajille kohdistettavana tukena.

Yleispalvelusäätely

Kun postilain muutoksia harkittaessa puhutaan yleispalvelukirjeiden jakelun harventamisesta ja nopeuden hidastamisesta, viedään tosiasiasa pohja pois myös lehtijakelun peruspalvelulta. Sanoma- ja aikakauslehtiä ei ole ollut tähän mennessä tarve liittää yleispalvelun piiriin, koska kustantajat ovat voineet luottaa, että Posti jakaa niitakin kirjeiden yleispalvelun takaamassa verkossa viitenä päivänä viikossa. Tältä osin tilanne voi ratkaisevasti muuttua, jos ministeriön ehdotus kolmipäiväisestä jake- lusta hyväksytään. Mikäli sanomalehtien tilaajien tarpeita palvelevaa jakeluverkkoa ei kyetä enää turvaamaan kirjeiden yleispalvelun kautta, on sanomalehdet tarvitta- essa liitettävä yleispalvelutuotteeksi, jolle määritellään kansalaisten minimipalvelu- tason takaava peruspalvelustandardi.

Vaikka postilain yleispalveluvelvoite koskee tällä hetkellä vain pientä osaa jakelutuot- teista, on perusjakelulla erittäin iso merkitys myös kaikille muille jakelutuotteille. Jos yleispalvelun jakeluvelvoitetta leikataan, ei viisipäiväistä jakelua todennäköisesti ole jatkossa tarjolla myöskään muille jakelutuotteille.

Peruspalveluiden saatavuus on turvattava laissa. Säätelytarvetta ei pidä arvioida sen perusteella, mitä palveluita Posti Oy tai sen kilpailijat tällä hetkellä tarjoavat kau- pallisesti, koska näiden palveluiden ehdot voivat muuttua tai niiden tarjonta voi ko- konaan lakata.

Kirjeiden kulkunopeus

Arviomuistiossa ehdotetaan merkittävää heikennystä kirjeiden kulkunopeutta koske- vaan standardiin. Ehdotettu uusi kulkunopeussäätely edellyttää, että 50 % kirjeistä olisi jaettu kolmantena päivänä ja 97 % viidentenä päivänä jättöpäivästä lukien. Ar- viomuistiossa kulkunopeusvaatimusten keventämistä perustellaan sillä, että jakelu- yritykselle jäisi enemmän aikaa harjoittaa jakelun yhteydessä muuta liiketoimintaa, kuten henkilö- ja tavarakuljetuksia.

Muistiossa ei ole tarkemmin arvioitu, miten kulkunopeusstandardin näin radikaali heikentäminen käytännössä vaikuttaisi postipalveluiden saatavuuteen ja laatuun. Kulkunopeuden merkittävä heikentäminen yhdistettynä ehdotettuun kolmipäiväi- seen jakeluun voi johtaa tilanteeseen, jossa keräily ja jakelun saatavuus käytän- nössä romahtaa ja postin peruspalvelut ovat saatavilla vain satunnaisesti. Näin voi käydä erityisesti silloin, jos yleispalveluyritykselle jäisi täysi vapaus määritellä viikoit- taiset keräily- ja jakelupäivät siten, että ne voisivat vaihdella sekä alueellisesti että ajallisesti esimerkiksi kulloistenkin volyymien mukaan.

Pahimmillaan ehdotettu kirjeiden kulkunopeussäätelyn radikaali keventäminen saattaisi johtaa siihen, että yleispalvelukirjeet jaettaisiin Etelä-Suomen taajama-alue- eilla kolme kertaa viikossa, mutta esimerkiksi Kaakon Viestinnän toiminta-alueella Kaakkois-Suomessa vain kerran viikossa tai jopa harvemmin. Lisäksi ehdotus mahdol-

listaa jakelupäivien jatkuvan muuttumisen, mikä taas on asiakkaiden kannalta kestä-
mätöntä, koska tällöin postin ja sanomalehtien saapuminen on täysin ennustama-
tonta.

Posti Oy on jo nyt ilmoittanut siirtyvänsä 2017 alkaen käytäntöön, jossa tiistaisin ei
jaeta aikakauslehtiä, mainoksia, kirjeitä tai ilmaislehtiä. Postin mukaan uudistus täyt-
tää nykyisen postilain edellytykset, koska yhtiö edelleen noudattaisi laissa säädettyä
jakelustandardia. Tämä osoittaa, että Posti Oy ulosmittaa väljän kulkunopeusmäärit-
telyn heille jättämän liikkumavaran yhtiön omana hyötynä.

Kaakon Viestintä katsoo, että kirjeiden kulkunopeusstandardia tulee lieventää siten,
että jakeluiden yhdistäminen esimerkiksi varhaisjakelun kanssa olisi jatkossa mah-
dollista. Kulkunopeuden lieventäminen ei kuitenkaan saa johtaa palvelutason romah-
dukseen.

Tällä hetkellä postilaissa tai sen nojalla annetuissa alemman asteisissa säädöksissä ei
ole määritelty mitään aikarajaa, mihin mennessä postilähettykset tulisi jakaa. Sano-
malehtien kannalta jakelun ajankohdalla on erittäin tärkeä merkitys: päivälehti me-
nettää elinkelpoisuutensa, jos tilaaja saa sen vasta illalla. Tämän vuoksi perusjakelun
takaraja on palautettava klo 18:sta takaisin klo 16:een.

Postiverkkoon pääsy

Postiverkkoon pääsy kohtuullisin ehdoin tulee turvata, jotta kilpailu kirjejakelun
markkinoilla saadaan käytännön tasolla avattua ja jo esiin tulleet ongelmakohdat rat-
kaistua (esimerkiksi pääsy postilokeroihin). Verkkoon pääsyn sääntely edellyttää riit-
tävää erityislainsäädäntöä. Kuten arviomuistiossakin todetaan (s. 20), Posti Oy:llä on
kirjelähetysten markkinoilla määräävä markkina-asema, mikä antaa sille vahvan neu-
votteluaseman kaupallisissa neuvotteluissa. Tämä heikentää postiyriyten mahdol-
lisuutta päästä toimivaan ratkaisuun puhtaasti kaupallisten neuvotteluiden pohjalta.
Kilpailulakiin perustuva jälkikäteinen valvonta ei avautuvilla markkinoilla riittävästi
turvaa uusien alalle tulijoiden asemaa.

Lappeenrannassa 14.9.2016

Kaakon Viestintä Oy

Jarmo Koskinen
Toimitusjohtaja

